

FILE de PATERIC

Despre Avva Ghelasie de la Frăsinei

(adunate de la ucenici)

M-am spovedit odată la Avva Ghelasie de mândrie. „Părinte, mă muncește patima mândriei, nu pot să scap de ea, cum să fac?” Părintele se uită atunci la mine și-mi zice: „De ce, măi tatică? Ia du-te tu puțin pe afară câteva minute și gândește-te, și apoi să vii să-mi spui și mie, ce ai tu mai deosebit?” Parcă m-a lovit în moalele capului. Am încercat să mă gândesc, dar n-am găsit nici un motiv pentru care să mă mândresc. Am realizat că n-am cu ce să mă mândresc și m-am liniștit.

Părintele Ghelasie îmi povestea că a visat de mai multe ori că era liniște, frumos, și deodată se ridică din pământ o mână cu pumnul încleștat și se aude o voce – un strigăt: „Pe mine nu m-ai mântuit!”. Părintele îmi spunea că cele „nemântuite” ale neamului „urcă” până la noi, care suntem înzestrați de Dumnezeu de la naștere-creație cu un „destin”-menire hristică de „mântuire” a celor pe care-i „purtăm” în firea noastră, ca urmași și continuatori ai lor.

De aceea, Avva Ghelasie mă sfătuia ca preot să îndemn să se săvârșească adesea pomenirea morților – parastas la biserică. Să se strângă astfel câteva familii în fiecare sâmbătă, cu niște prinoase, cât de puțin, ca să se întărească în conștiința și rugăciunile noastre legătura cu cei adormiți, și să se reverse harul și milostivirea lui Dumnezeu, tămăduind „rănilor” ascunse, uitate ale neamului. Și așa să ne putem purta crucea de moștenire, cu puterea lui Hristos.

Doar în „baia” ritualului Bisericii se curățește și se sfințește memorialul psihofizic moștenit sau dobândit.

Zicea Avva Ghelasie unui ucenic: „Bă, taticule, dă tot, dă tot din mână, nu ține nimic pentru tine, măi taticule! Dă tot, să fii liber, să fii liber, măi taticule!”.

Spunea Avva Ghelasie: „La copii, la bătrâni și bolnavi, trebuie să ai grijă să le duci mereu câte un mic dar. Este un gest fundamental. Și în căsnicie, să duci femeii, care poartă chipul Maicii Domnului, de fiecare dată un cât de mic dar”.

În ultima perioadă, când Avva era bolnav și nu mai ieșea din chilie, mi se întâmpla să mă duc la sfinția sa fără nimic. Atunci mă certa. „Băi măgarule, n-ai venit și tu cu nimic?”. „Păi ce să vă aduc, Avva? N-am ce să vă aduc, Părinte, iertați-mă!”. „Băi taticule, eu n-am nevoie de nimic, dar să știi că e foarte important pentru tine,

pentru sensibilitatea ta, gestul ăsta. La copii, la bătrâni și la bolnavi să le aduci câte un mic dar atunci când îi vizitezi. O floare, o crenguță de brad, ceva oricât de mic”.

Atunci când mai mergeam la Părintele, mă duceam deci întâi și mă întindeam de culegeam din vreun copac o crenguță de brad sau ceva mic de acest fel și îi aduceam micul meu dar de mulțumire. „Un cât de mic dar, măi tăticle, care să arate gestul tău iconic de dăruire”.

Venea la Părintele un cerșetor care se învățase de la Părintele și de fiecare dată îi aducea câte un mic dar – o banană, un măr, darul lui, cât de mic. Părintele se îngrijea de îi dădea oricum mult mai mult, dar voia să vadă rodind în celălalt gestul de dăruire, pe care îl învățase din familie.

Îmi povestea că obișnuiau să vină la ei acasă, să cerșească, niște țigani, dar care, tot așa, ne aduceau mereu câte ceva de mâncare, ori haine, sau altceva. Părinții lui nu le foloseau, e drept, fiindcă nu erau curate, dar primeau darul și le dădeau milostenie.

Gestul de dăruire rămâne ca o memorie vie a comunicabilității și deschiderii sufletești.

„Nu te poți despărți de patimă cu adevărat dacă nu vrei din toată inima, dacă mai lași în tine un gând că undeva, cândva, ai mai putea face păcatul”, spunea Avva și îndemna:

„Umblă ușor, mă tăticle, ai grijă cum calci, cum umbli cu lucrurile, cum vorbești și cum primești gândurile, fii cu atenție să nu strici sau să distrugi ceva, să nu rănești pe careva. Să nu cauți în urmă la amintirea căderii, ca să nu te îndulcești iar cu ispita și să orbești cu sufletul, nici la stânga ori la dreapta, cu disperare sau îndrăzneală, ci cu răbdare și nădejde, tot înainte la Hristos”.

„Nu pot, Avva!” „Bă, dacă vrei, până la urmă, poți, mă tăticle, că te ajută Dumnezeu!”.

„Măi tăticle, să ai grijă, să umbli cu atenție, să te ferești de prilejurile pentru păcat, să nu zici că ești tare, că birui tu ispita, că odată te dă peste cap! Fii cu băgare de seamă în viață”, îndemna Avva Ghelasie.

Era un om care ajutase mult la construcția unei biserici, dar nu își pusese încă în rânduială creștină viața. Trăia necununoscut. Părintele respectiv s-a tulburat în sine foarte mult și voia să-l certe aspru, cu riscul chiar să îl îndepărteze de biserică, dar s-a dus să-i ceară sfat Părintelui Ghelasie. „Lasă-l, măi tăticle, nu sări cu gura așa pe el. Nu-l izgoni, ia-l cu blândețe, fii delicat. Căci el face o jertfă pentru Biserică, e mare lucrare și Dumnezeu lucrează cu sufletul lui încet-încet, și rânduiește în timp cele ce se cuvî”.

După o vreme, omul acela a făcut și un copil cu femeia cu care trăia. Părintele de la biserică i-a spus stupefiat Părintelui Ghelasie: „Uite, Avva, nu m-a ascultat, iar acum a făcut și un copil cu ea!”. A fost însă surprins să-l audă pe Părintele Ghelasie

spunând: „Ce om deosebit, bă tăticule, a făcut copilul! (aluzie la faptul că mulți, chiar dintre creștini, își leapădă-avortează pruncii). Lasă, mă tăticule, ai răbdare cu el, că nu o să-l lase Dumnezeu!”.

Așa era Părintele Ghelasie. Vedea în prim plan părțile bune în om, vedea cu credință lucrurile în devenire, așezându-se în timp în bună rânduială prin lucrarea lui Dumnezeu. Aceasta nu înseamnă defel că Părintele era sentimental sau permisiv. Dimpotrivă, sfătuia a nu se da cele sfinte decât cu pregătire, în buna rânduială a Bisericii, ca să nu fie spre osândă. Dar în același timp îndemna a se păstra față de fiii risipitori un spațiu de comunicabilitate, de așteptare și întâmpinare părintească, în care însuși Dumnezeu să lucreze asupra inimilor lor. Părintele Ghelasie era un împreună-lucrător cu Dumnezeu.

Cele pe care mi le spunea mă luau mai mereu prin surprindere, erau împotriva așteptărilor mele, mă scoteau de pe „șinele” unei judecăți formale – aceasta provoca în ucenici răbufniri de mânie și stupoare, după care venea harul înțelegerii mai adânci a lucrurilor. O înțelegere modelată după logica iubirii dumnezeiești, a îndelungii Sale răbdări și milostivirii Sale. Însăși dreptatea Sa e o expresie vie a adevărului iubirii Sale.

„Preotul de mir e ca într-un acvariu. Toți privesc la el, la viața lui și a familiei lui, toți îl cercetează, e ca în priveliștea tuturor, pentru că este ca o icoană a lui Hristos”, spunea Avva Ghelasie. Cuviosul arăta marea responsabilitate a preotului, cerința de a umbla cu dumnezeiască grijă și cuviință, pentru a nu crea pricini de poticnire și stavili în oameni față de iubirea lui Hristos.

Spunea Părintele Ghelasie: „Păcatul, după mărturisire și dezlegarea preotului, este iertat de Dumnezeu. Cicatricea, urma sa rămâne însă. Rămâne ca semn de hotar-oprire și sensibilizare a conștiinței spre a nu mai păcătui. Ca motiv de atenție-trezvie. În plus, din acel loc sensibil izvorăște recunoștința față de Domnul, care nu a îngăduit să se piardă sufletul tău. Urma păcatului devine în același timp semnul iertării și milostivirii dumnezeiești”.

Părintele Ghelasie spunea că este mare lucru în zilele acestea grele să ridici o casă și mai ales să ajuți la construirea unei mănăstiri sau biserici. Iubea mult și se bucura văzând că se construiește câte o mănăstire sau biserică.

Am mers la sfinția sa odată. Lucram pe atunci la un magazin unde se vindeau, printre altele, băuturi și țigări. Părintelui nu-i spusese, și a început dânsul să povestească despre unii care și-au pierdut mințile cu băutura. „S-au nenorocit, săracii, și-au distrus viața, și pe a lor și pe a celor din jur, pe care îi fac să sufere cumplit”.

După un timp, mă întrebă: „Tu ce lucrezi?”. Îi spun unde lucrez și că, într-adevăr, acolo se vând și mărfuri ca băutura și țigările. „Măi tătice, ascultă-mă pe mine, să faci cumva să pleci de acolo, că banii care se câștigă de aici nu sunt curați”.

Am înțeles că Părintele se referea la faptul că sunt bani agonisiți pe seama nenorocirii unora. Totuși, mă gândeam că dacă ar trebui să plece toți cei în situația mea, mai ales că acum mai toate magazinele vând și băuturi, ce s-ar întâmpla?

Dar nu, Părintele Ghelasie nu vorbea în general. Mi-a spus anume mie: „Vezi cum faci, măi tătice, și schimbă-ți serviciul”. Iar Dumnezeu a ajutat în mod minunat, că am putut s-o fac. „Decât să câștigi bani din asta, mai bine mănânci pâine cu ceapă”, mi-a zis Avva. Și e interesant că așa s-a și întâmplat; fiind eu pe plecare din acel serviciu, s-a făcut că stăteam pe marginea drumului, puțin amărât din pricina unor probleme, și mâncam pâine și ceapă.

Atunci mi-am adus aminte de cuvintele Părintelui și m-am îmbărbătat. Am simțit ca și cum cuvântul Părintelui s-ar fi împlinit și am nădăduit în Domnul.

Practicam yoga, budism și alte învățături esoterice. Stăteam în lotus și rosteam mantră. Culmea, ziceam ca pe o mantră și rugăciunea inimii: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul”.

Poate, paradoxal, Dumnezeu prin asta a rânduit să trec ca să mă salveze, pregătindu-mi din timp calea spre El. M-a pregătit ca să mă tragă din vârtoarea confuziei, să mă scoată din amăgire la lumina feței Sale, revărsându-și milostivirea Sa.

De luni până vineri lucram enorm, sâmbăta mă odihneam, iar duminica lucram de zor. Când soțul meu se întorcea de la biserică, se pornea asupra noastră un duh de ceartă. Punctul de întoarcere a fost când am citit din scrierile Părintelui Serafim Rose și ale Părintelui Cleopa. Apoi rugăciunile Părintelui Ghelasie, care era Duhovnicul soțului meu.

Încă de pe când stăteam în poziția lotus și ziceam mantră, aveam o durere în trup, localizată într-o anumită zonă. Această durere s-a accentuat serios cu timpul. Am fost la un medic radiolog și bun diagnostician. Mi-a făcut radiografie și mi-a arătat că am o tumoare cât un bob de strugure.

Soțul meu s-a dus imediat la Frăsinei, la Părintele Ghelasie. Avva i-a spus: „Stai liniștit, măi tătice, că nu-i nimic. Tu fă-ți ce ai de făcut, fă-ți ale tale și nu te îngrijora, că e totul bine”.

Când s-a întors soțul meu, am repetat analizele. Bobul devenise cât o gămălie de ac. Le-am repetat din nou și deja dispăruse fără de urmă. Nu numai imaginea din radiografie, ci și orice urmă din durerea ce mă supăra realmente și de multă vreme.

A fost și tatăl meu la Părintele Ghelasie. Acum are cancer în stare de metastază. Altădată aș fi fost distrusă psihic, dar acum, cu ajutorul lui Dumnezeu, văd boala spre mântuire. Tatăl meu s-a schimbat foarte mult în bine în cele duhovnicești. S-a spovedit, s-a luminat și știe unde se îndreaptă – către Domnul.

Când am aflat că a trecut la Domnul Părintele Ghelasie, am plâns, am suferit, dar nu cu o suferință amară, ci cu o suferință adâncă, bună. Parcă mi s-a deschis mintea și inima, și am citit mult timp din cărțile Părintelui Ghelasie.

În starea de rugăciune și suferință în care eram, am primit un dar foarte mare: înțelegeam totul, am înțeles scrierile altădată greu de pătruns pentru mine. Am simțit iubirea Părintelui ce se revărsa și cuprindea întreaga lume.

Cred că cuvintele așternute în stare de rugăciune nu își desfac rodul, înțelesurile duhovnicești decât atunci când cel care le citește se deschide și el spre o asemenea lucrare duhovnicească. De aceea sunt uneori greu de înțeles, pentru lipsa de pregătire, iar alteori, într-o stare de rugăciune, înțelegerea le soarbe, inima primește „hrana tare”.

L-am văzut o singură dată pe Părintele Ghelasie. Nici nu am realizat cât am stat în chilia sfinției sale: zece minute, o oră? ... Acolo pierdeai noțiunea timpului, de parcă era într-adevăr hotarul veșniciei. Eram într-o situație grea. Mi-a arătat cu precizie „boala”, mi-a zis exact ce și cum să fac și mi-a spus ca după aceea să vin la el să primesc binecuvântare. Între timp, Avva s-a dus la Domnul. După ce am împlinit cuvântul Părintelui, viața mi s-a schimbat. M-am dus apoi la mormânt și sunt încredințat că de Sus, de la Dumnezeu, Părintele a binecuvântat.

„Ce-o să fie, Avva, cu noi, după ce treceți la Domnul?”, l-a întrebat un ucenic pe Părintele Ghelasie, în ultima perioadă a petrecerii sale pământești. „Mi-e milă de voi, mă tăticule”, a răspuns Avva, privind parcă spre cele ce aveau să vină. „Și ce să facem, părinte, ca să ne mântuim?”. „Să fiți uniți în iubire, măi tăticule. O să biruiți numai dacă veți fi uniți între voi”.

Îmi spunea odată Părintele Ghelasie: „Măi tăticule, să te nevoiești să te-appropii de Dumnezeu, că după ce se-appropie El de tine, nu te mai lasă din mână”.

Rugăciunea Părintelui Ghelasie pentru întreaga lume, și pentru ca să nu se piardă nici unul dintre fiii săi duhovnicești mă poartă cu gândul la rugăciunea Fiului către Tatăl ca să nu se piardă nici unul dintre apostolii Săi, pe care satana căuta să-i cearnă și să-i înghită în focul încercărilor și ispitelor. Rugăciunea Sa către Tatăl a fost ascultată, dându-le astfel model și har duhovnicilor să facă și ei asemenea

Am fost pe la Părintele Ghelasie, era cu un an înainte de mutarea sa la Domnul. Eu îi mai aduceam bani pentru editarea cărților, dar acum Părintele mi-a zis hotărât: „Lasă, mă tăticule, că nu am nevoie, am tot ce-mi trebuie. Stai liniștit”.

Am revenit de multe ori până la adormirea Părintelui, pregătit să-i dau bani pentru cărți, dar nu știu cum se făcea, că de fiecare dată îmi aduceam aminte numai după ce ieșeam din chilie. N-am putut efectiv să-i mai dau vreun ban Avvei până ce s-a săvârșit. Atât de viu și lucrător era în timp cuvântul Părintelui.

Nu l-am prins în viață pe Părintele Ghelasie. Traducând în engleză din scrierile Părintelui, m-am confruntat cu exigențele pe care acestea le impun. Într-o noapte l-am visat pe Părintele Ghelasie. Era în camera mea, îmbrăcat în veșminte preoțești, așa cum arăta în pozele din cărțile apărute, și mi-a vorbit despre rugăciune. Îmi amintesc că m-a făcut să înțeleg sensul pe care îl dă sfinția sa rugăciunii în mistica iconică. „Rugăciunea este închinarea cea mai adâncă, este totala, deplina închinare”, sunt cuvintele care mi s-au imprimat odată cu înțelegerea inexprimabilă pe care o transmiteau.

Din cauză că-mi purtasem mult timp în brațe copiii mici, am început să resimt dureri intense și permanente în zona coloanei vertebrale. Într-o seară m-am dus să mă odihnesc, plângând de durere. Noaptea îl visez pe Părintele Ghelasie care îl întreba pe bărbatul meu despre mine. Soțul meu i-a spus că mă doare foarte rău spatele, de mai mult timp, iar Părintele auzind aceasta, a venit la mine. M-a atins și a apăsat locul dureros-vertebra afectată, cu o mișcare ușoară, dar bruscă. Atunci m-am trezit. Am constatat cu uimire că nu mai simțeam nici un pic de durere în zona respectivă. M-am cutremurat de izbăvirea neașteptată și am mulțumit cu lacrimi de recunoștință lui Dumnezeu și Părintelui Ghelasie pentru minunata purtare de grijă ce o au arătat cu mine.

După ce am absolvit liceul, m-am dus la Avva Ghelasie. Pe lângă multe alte probleme presante, de viață, i-am spus despre dorința mea de a urma teologia. I-am cerut blagoslovenie, dar Avva mi-a zis să mai am răbdare, să mai aștept. După un an, am revenit cu aceeași întrebare și rugămintă de binecuvântare. Avva mi-a spus să mai am încă răbdare. „Dar cât să mai aștept, Avva?”, l-am întrebat eu. „Măi tăticle, dacă vrei, poți să dai anul acesta la facultate, dar eu așa zice să mai aștepți, să ne rugăm, să vedem voia Domnului...”. Când am ieșit, am cugetat la ceea ce aveam să fac. Cum era să dau la teologie, când Părintele a zis să mai aștept? M-am încredințat vocii lui Dumnezeu și... am așteptat. După aproape încă un an, am simțit chemare și m-am hotărât să intru în mănăstire. Avva Ghelasie m-a binecuvântat cu mare bucurie. Parcă văzuse înainte acest curs al lucrurilor, și de aceea îmi tot spunea să mai aștept, pentru ca chemarea lui Dumnezeu să mi se limpezească și să împlinesc voia Lui.

Un ucenic a venit la Avva Ghelasie și i-a spus: „Părinte, mi-e greu să înțeleg cărțile sfinției voastre, mă străduiesc și obosesc”. Părintele Ghelasie i-a dat sfatul să mai insiste, dar să încerce să le citească în stare de rugăciune. Și într-adevăr, urmând sfatul dat de Cuviosul, ucenicului i-a fost mai ușor și a început să înțeleagă cuvintele scrise de Avva Ghelasie tot într-o stare de rugăciune către Domnul.

Sfătuia Avva Ghelasie ca *nici chiar din ideea de Dumnezeu să nu ne facem idol*, ci să ne raportăm la El ca la Dumnezeu cel Treimic, personal, necreat, mai presus de gând și simțire, însă prezent în mod viu și lucrător în viața noastră. Să tindem așadar ca relația noastră cu El să fie una „față către față”, „iconică” (de creștere în asemănare cu El).

Părintele Ghelasie sublinia importanța rânduiei duhovnicești spre a face față *titanismului*, tendinței de a face din scopurile și preocupările lumesti curente obsesii. Acest fapt epuizează forța lăuntrică de orientare spre Dumnezeu și o întoarce spre un demers pseudo-demiurgic în unică sau preponderentă orientare spre sine, prin lume. E important să pășești în viața ta zilnică, măcar în anumite momente pe zi, dimineața și seara, în acel hotar al intimității cu Dumnezeu „față către față” – aceasta este menirea rânduiei duhovnicești. Ea înseamnă o refacere și înnoire prin rugăciunea odihnitoare sau isihastă, prin odihna în icoana împreună stării cu Dumnezeu. Să lepezi lumea ca suport al unei relații indirecte cu Dumnezeu și să porți o relație direct personală, în virtutea chipului, prin rugăciune, cu Cel al Cărui nume este Iubire.

Apoi, de ce căutarea sfințeniei dumnezeiești primează asupra cunoașterii intelectuale, pe calea cunoașterii creștine? Căutarea formelor de apărare a credinței, este în fapt o căutare de a apăra nucleul intim, esențial, apofatic al vieții duhovnicești. Ridicarea unor metereze de înțelegere la hotarele acestei trăiri este desigur necesară, dar la nivel personal vorbind, este foarte important să ai *ce* să aperi, să existe *trăirea-primirea purtătoare a darului* pe care să îl aperi, fiindcă simțul de orientare și verificare al facultăților cognitive este dat, în receptarea lucrării lui Dumnezeu ce Însuși se descoperă, tocmai de centrul, Darul sau Chipul dumnezeiesc pe care îl înconjoară cercul de hotar al formulărilor teologice.

Avva Ghelasie ne spunea că Părinții creștini sunt adevărați Iconari, care nasc icoane vii și participă la zugrăvirea asemănării lui Dumnezeu.